

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 22. De vacatione beneficiorum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

CAPVT XXII.

De vacatione beneficiorum.

S V M M A R I V M.

- 304 Quid sit beneficium vacare: & varia talis vacationis species.
- 305 Quae beneficia dicantur vacare apud Sedem Apostolicam: & differentia inter reseruata dispositioni Papa, & dispositioni Sedis Apostolicae.
- 306 Reseruatio clausa in corpore iuris.
- 307 Reseruatio extra corpus iuris.
- 308 Quid sit beneficium vacare de iure tantum.
- 309 Vacatio primi beneficii propter secundum adeptum.
- 310 Causa ob quas affectus secundum beneficium, etiam curatum, non priuatur primo.
- 311 Vacatio beneficii per non promotionem ad presbyteratum.
- 312 Vacatio per matrimonium.
- 313 Quantumcumque consecutum non fuerit effectum suum.
- 314 Vacatio ob contractum ab initio maiore ordine.
- 315 De ratione qua ob concubinatum beneficiarii, vacat ipsius beneficium.
- 316 De matrimonio, per quod beneficium non vacat.
- 317 De vacatione per professionem in religione, aut per translationem beneficiarii in aliam Ecclesiam.
- 318 Vacatio beneficii imposita ipso iure ob haeresim.
- 319 Imposita ob simoniam.
- 320 Imposita per sequenti hostiliter Cardinalem, aut Episcopum.
- 321 Imposita ob quaedam alia crimina.
- 322 Quaedam crimina ob quae beneficiarius non est quidem beneficium priuatus ipso iure, debet tamen priuari.
- 323 Casus in quibus beneficium vacat ipso iure tantum.
- 324 Alii in quibus iure simul, & sine vacat, & talis vacationis aliquid effectus.
- 325 Distinctio notanda ad cognoscendum quando non expectata Iudicis sententia beneficiarius tenetur relinquere beneficium, quo priuatur ipso iure.
- 326 Effectus non faciendi fructus suos, ob vacationem beneficii ipso iure.

304. **B**eneficium ex eo vacare dicitur, quod a nemine occupetur, vel possideatur, vt notat glossa ad primam Extrauagan. communem, tit. Ne sede vacante, verbo, Vacantium. Suntque variae talis vacationis species: quaedam enim est facta, vt quando beneficia vacant tantum ad aliquem effectum, non autem absolute: sicut ad finem permutationis faciendae renuntiauerit quis beneficio. Nam ex eo vacat quidem; non tamen simpliciter, ex cap. unico, De rerum permutatione, in 6. Similiter cum quis propria auctoritate relinquat beneficium sine approbatione Superioris, ipsum vacat tantummodo facte, non item vt e: quia talis per Superiorem cogi potest redire ad propriam Ecclesiam, ex cap. Si quis vero, & cap. Si quis Presbyter, si prima, quaest. 1. & cap. Admonet, De reuocatione. Quaedam vero est, qua beneficium dicitur vacare apud Sedem Apostolicam, quae ex Gomezio ad regulam Cancell. De triennali possessore, q. 31. potest dupliciter intelligi: vno modo proprie, de reseruatione, quae clausa est in corpore iuris, prout testimur in cap. 2. De praebendis in sexto. Altero modo improprie, de quacumque vacatione in Romana curia: ita vt idem sit vacare apud Sedem Apostolicam, quod vacare in Romana curia. Quaedam praeterea est, qua beneficium dicitur vacare extra Sedem Apostolicam, & ideo libere posse ab Ordinario collatore conferri. Quaedam adhuc est, qua beneficium dicitur vacare ipso iure tantum, prout contingit cum eo ipso, quod ab aliquo certum crimen perpetratum est, is priuatur beneficio, nulla expectata admonitione, vel sententia Iudicis. Quaedam item, qua ipso tantum facto vacat beneficium: vt censetur cum quis iustum habes beneficij titulum, seu proprietatem, non habet illius possessionem. Quaedam demum qua tam de iure, quam de facto beneficium vacat, vt accidit quando tam titulus, seu proprietates beneficii, quam possessio illius vacat. Atque de prima specie nihil hic occurrit ad antea dicta addendum. De ceterarum variis modis deinceps est dicendum.

De vacatione apud Sedem Apostolicam.

SECTIO I.

Beneficia vacare apud Sedem Apostolicam, vel in curia Romana, est reseruata esse Summo Pontifici: vt censetur illa, quae cum alioqui ex iure communi possint ab Ordinariis conferri, sibi soli Papa reseruauit conferenda, ita vt nequeant ab Ordinariis ipsis conferri. Quae reseruatio nonnumquam est generalis, qua plura beneficia, sub vna ratione comprehenduntur: vt cum omnes Cathedralis Ecclesiae, vel omnia beneficia alicuius provinciae, aut ciuitatis reseruantur: nonnumquam vero est specialis, qua vel singulariter vnum, aut alterum beneficium, vel pluraliter beneficia certae Ecclesiae reseruantur. Nota vero ex Nicolao de Milis in suo repertorio, verbo, Reseruatio, per cap. Si gratiose, De rescriptis, in 6. reseruationem beneficii quam Papa facit suae dispositioni, finiri morte ipsius: eam autem quam facit dispositioni Sedis Apostolicae, non finiri. Quae quidem dicitur clausa in corpore iuris, cum de eorum habetur in Decreto, vel Decretalibus: cum vero in Extrauaganantibus, vel regulis Cancellariae, dicitur reseruatio extra corpus Iuris.

Itaque clausa in corpore iuris censetur reseruatio translationis Episcopi, cum de ea textus habeatur in Decreto Gratiani 7. q. 1. cap. Mutationes, & in Decretalibus Gregorij, cap. Inter corporalia, & cap. Licet, De translatione Episcopi. Censetur quoque illa quae habetur ex cap. 2. & ex cap. Praesenti, De praebendis in 6. pleniusque declaratur in Extrauagan. communi. Ad regimen, eod. tit. Nempe reseruatio beneficiorum, quae in Romana curia vacare dicuntur: hoc est omne, quod vacent per obitum Curialium: nempe auditorum Rotae, Capellanorum Summi Pontificis, Officialium Cancellariae, Cardinalium, familiarium Summi Pontificis, & eorum qui Romanam curiam sequuntur, & moriuntur in loco vbi est eadem curia; vel extra curiam intra duas dietas: itemque Legatorum, & Nuntiorum Summi Pontificis, Curatorum euntium, & redeuntium Romam. Cuiusmodi omnia in memorata Extrauagan. prohibentur ab Ordinariis conferri; alioqui sit irrita collatio: siue beneficia sint cum cura, siue absque cura animarum.

Tres tamen sunt casus, in quibus beneficii sic vacantis, quando fuerit cum animatum cura, collatio relinquatur Ordinario. Primus est, ex cap. Statutum, De praebendis, in 6. quando Papa omiserit illud intra mensem conferre. Secundus est, ex cap. Si Apostolica ibidem, quando illud vacauerit Sede Apostolica vacante. Tertius, ex eodem cap. in fine, quando illud vacauerit etiam viuente Papa, sed ipse moritur, antequam illud conferat.

Censetur autem extra corpus iuris esse reseruaciones illae, quae sunt in primis Cancellariae regulis, quarum, & similiarum notitia habere cum maxime pertineat ad eos qui in Forensi praxi beneficiorum versantur, relinquere nullam petendam ex Gomezio & Rebuffo in eadem regulas contenti duo generalia mone re. Vnum est, vt alia negotia, sic & beneficia, quibus Summus Pontifex manum imponit, conferri collationi, & dispositioni eiusdem reseruata: vt si beneficium contulerit, & collatio sit nulla; siue quia per surreptionem obtenta fuit, siue quia fuit facta omnino incapaci, tale beneficium tunc dicitur affectum Papae: ita vt nullus alius possit illud conferre ea vice, argumento cap. Inter dilectos, De excessibus Praelatorum. Item si Papa commendet beneficium alicui, manet per mortem commendarij ipsi Papae affectum: ita vt alius non possit illud conferre ea vice. Ad quod facit glossa, ad cap. Is cui procuratio, De electione, in 6. verbo, Confirmatus. Alterum est, quod habetur ex Bulla Gregor. Papae 13. quae incipit Sanctissimus in Christo Pater, edita anno Domini 1572. die 26. Iunij: Papam reseruante sibi beneficiorum collationem relinquere Ordinariis quatuor menses liberos, Martium, Iunium, Septembrem, & Decembrem: sique Episcopi, & alij Superiores Praelati apud suas Ecclesias, aut dioeceses resideant personaliter, relinquere sex menses in quibus possint talia beneficia conferre, Februarium, Aprilium, Iunium, Augustum, Octobrem, & Decembrem: re-

seruare vero sibi sex alios: ita vt cum eo illi alternatim habere dicantur: quia nimirum Papa confert vacantiam in suo mense, & Praelatus residens, vacantiam in mense sequenti. Differentia tamen est inter menses Papae, & menses Ordinariorum, quod in illis Ordinarius non possit beneficia vacantia conferre: hi autem ita relicti sunt Ordinariis, vt Papa semper habeat potestatem praenunciandi; sed si non praenunat, valida erit collatio Ordinarij, quantumcumque Papa postea conferat: si facta fuerit cap. De qua re Azorius tomo 2. lib. 6. cap. 34. quaest. 11.

De beneficiorum vacatione ipso iure tantum.

SECTIO II.

Beneficium ipso iure tantum vacare censetur, quando titulus, seu proprietas eius vacat quidem, non tamen possessio. Quo fit vt beneficium ita vacans possit per Ordinarium collatorem conferri non vocato possessore, coque inuito. Sed cum is qui illud tali modo impetrauit, nequeat possessionem adipisci sine causa cognitione, ac nisi vocato possessore, fit vt beneficium non vacet de facto; cum de facto teneatur adhuc a priore possessore, quem oportet appellare pro possessione dimittenda vacua: argumento cap. Licet, Episcopus, De praebendis in 6. Et ratio est, quia ex vna parte Episcopus, ius quod habet collationis, exercere potest inuito eo, qui tantum de facto possessor est: sicut & quilibet potest rem suam de facto detentam ab vno, concedere alteri, detentore ipso non vocato, cum ex reg. 26. iuris, digestis: Qui potest inuitis alienare, multo magis & ignorantibus, & absentibus potest. Ex altera parte vero nemo possessorem rei suae potest possessione priuare auctoritate propria, ex lege. Extat enim decretum, ff. Quod metus causa gestum erit.

Inponitur autem a iure istiusmodi vacatio, nonnunquam ob factum, non habita ratione maleficij, nonnunquam ob maleficium seu crimen. Atque pluribus modis contingit illius prioris generis vacatio. Primus est, cum quis habens dignitatem, personatum, vel quodcumque beneficium curatum, adipiscitur aliud ei simile, nam per adeptam pacificam possessionem secundi (qua possessio non censetur haberi ante elapsum duorum mensium vel potius anni integri tempus; vt probat Iosephus Mascardus, De probationibus concl. 183, num. 48.) vel si per beneficium ipsam steterit quominus eandem adipiscatur: primum vacat ipso iure, ex Extrauag. communis Execrabilis De praebendis §. Qui vero, & ex cap. De multa eodem tit. & ex cap. 1. De officio Vicarij: quod idem est de aliis beneficiis sub eodem titulo dicendum: nempe per ademptionem pacificae possessionis secundi beneficij, prius possessum, si in eadem sit Ecclesia, vacare, per cap. Literas, De concess. praeb. n. & Clem. finalem, De praebendis.

Nota autem cum Panorm. ad id. cap. De multa num. 2. non vacare ipso iure beneficium secundum adeptum, si vel ipsum, vel alterum prius habitum non sit Curatum quantumcumque sit incomparabile. Fundamentum Panorm. est, quod in eodem cap. §. Praesenti: ad talem penam requiratur, vt tam primum quam secundum beneficium annexam habeat curam animarum.

Nota secundo, quod per cap. Eam te, De aetate, & qualitate, & cap. Referente, De praebendis, habenti duo beneficia curata detur optio retinendi quod maluerit: intelligendum esse (ne pugnet cum cap. De multa, eodem titulo) quando vtrumque beneficium eidem conferatur eodem tempore: neque constat quod primum sit, & quod secundum, ex glossa penult. ad citatum cap. Eam te: in additione.

Nota tertio. Eum qui beneficium proposito modo vacans obtinuit a collatore: priuari iure quod in eo acquisiuit, si illud teneat a possessione depellat propria auctoritate, ex cap. Eum qui, De praebendis, in 6. Item si possessio beneficij ablata sit alicui, eam restituere debere priusquam de titulo disputans audiatur, iuxta cap. 1. & cap. In literis, De restitutione spoliatorum.

Nota quarto, causas non deesse ob quas ille qui secundum beneficium assensus est, non priuatur primo possessore, vel illius possessione, quantumcumque sit curatum. Ex

sunt: primo, si dispensatus sit quis ad retinendum vtrumque beneficium, vt in cap. Si gratiose, De rescriptis, & in cap. Non potest, De praebendis, vtrouque in 6. Deinde si simul, & semel duo beneficia collata fuerint vni a diuersis, etiam si curata sint. Nam is optionem habet quod maluerit retinendi, vt in cap. Eam te, De aetate, & qualitate. Praeterea si quis calore iracundiae secundum acceperit, incontinenti seu statim poeniteat talis acceptionis, potest illud repudiare, vt notat Panorm. ad cap. De multa tit.

De praebendis, num. 13. quia quod calore iracundiae sit admittit poenitentiam, argumento cap. Si quis iratus, 2. quaest. 3. Item fieri potest, vt acceptatio secundi beneficij non probetur a Superiore acceptantis, Ideoque primum non vacet, cui renuntiare non potuit sine consensu eiusdem Superioris: qui & potest cum ad suam Ecclesiam reuocare, vt Panorm. in sequenti num. 15. docet, per cap. Admonet, De renuntiatione. Adde ex eodem Panorm. ibidem num. 14. eum qui fecit expensas de patrimonio, in primo beneficio: non cogi illud dimittere, donec ei de fructibus satisfactum sit, argumento cap. Quicumque, 12. quaest. 4. Alia quae huc referri possunt habet Sylu. in verbo, Beneficium 4. quaest. 4. apud quem videri possunt.

Secundus modus, quo ex facto siue maleficio, vacatio beneficij contingit ipso iure, est per non promotionem ad presbyteratum: nempe quando non presbytero collatum est Parochiale beneficium, nec ipse intra annum efficitur presbyter. Is enim ipso iure priuatus est beneficio eodem: ita vt illud possit tanquam vacans conferri alteri, iuxta cap. Licet Canon. & cap. Commissa, De elect. in 6. Adde consequenter: quod idemmer ad presbyteratum non promotus, nequeat resignare alteri, aut permutare eiusmodi beneficium: vtpote quod priuatus est. Porro is annus ex citato cap. Commissa, §. Annus autem: incipit computari ab eo tempore, quo beneficiarius habet pacificam possessionem, nec per ipsum stetit quominus illam prius habuerit. Intra quod etiam tempus, locus est excommunicationi, cum prouisus de beneficio curato, legitime impeditus est, ne ad presbyteratum promoueretur, ex eodem cap. Commissa. Exempli gratia, si non habuit Episcopum a quo ordinaretur: aut Episcopus noluit eum ordinare; aut quo tempore debuit ad Ordines accedere, impeditus est morbo domi detentus. Quae omnia locum habent quoque in eo qui obtinuit vicariam perpetuam ex Clem. vnica, De officio Vicarij: itemque in eo qui obtinuit Prioratum conuentualem, aut Curatum, ex Clem. Ne in agro §. Ceterum, De statu monachorum: siue illum habeat in titulum, siue in commendam. Non habent autem locum in Decanis, & aliis praefectis praesidentibus Capitulo, collegiove Canonico-rum. Nec item in Episcopis, aut Abbatibus: quia praedicta iura loquuntur de parochiali Ecclesia, aut Prioratu: neque sunt interpretatione extendenda: Quo argumento in cap. Statuti, De electione in 6. decernitur, neque habere locum in Ecclesiis Collegiatis, quantumuis parochialibus.

Tertius modus, quo contingit ipso iure beneficium vacare, est per matrimonium a beneficiario contractum. Nam ex cap. 1. cap. Quod a te, cap. Diuersis fallacis, & cap. Cum decorem, De Clericis coniugatis: qui beneficia habent, & vxorem ducunt priuantur illis. Si opponas non priuari ipso iure, sed tantum per sententiam Iudicis priuandos esse, vt memorata Capitula innuere videntur, cum vtuntur verbis futuri temporis; vt deponantur, priuentur, relinquunt beneficia, & retineant vxores. Respondetur ex communi Doctorum consensu, & Ecclesiae vsu haberi contrarium, per eadem Capitula. Illa vero verba, referri ad vacationem de facto in qua sit opus sententia Iudicis, & cognitione causae ad habendam possessionem collati beneficij vacantis per contractum matrimonium: eodem scilicet modo quo traditum in cap. Diuersis fallacis, ante citato intelligendam est; nempe Episcopum qui sciens contulit beneficium coniugato, non posse eundem beneficio priuare: sed opus esse auctoritate Superioris: intelligendum inquam est de priuatione possessionis, non autem iuris, cum beneficium non possit coniugato conferri de iure.

Si rursus opponas, quod in cap. Ioannes, De Clericis coniugatis, prohibeatur coniugatus molestari super soluta-

311.

312.

AL
IS

ratione, dummodo nullum percipiat beneficium Ecclesiasticum, quo iudicatur in coniugio posse teneri beneficium. Responderi ibidem glossa finalis: quod tenere possit per dispensationem Papæ: aut beneficij nomine illic intelligi pensionem, seu stipendium quod laico nonnunquam datur ab Ecclesia: ratione cuius etiam si datum non sit in titulum beneficij, debeat tamen portare tonsuram, si consuetudo ita ferat.

313. Procedant autem ista quantumcumque matrimonium à beneficiario contractum, non sit per carnalem copulam consummatum, imo, *vt ad memoratum cap. i. nu. 7. notat Panormit.* quantumcumque de facto tantum sit contractum, nec ipsum subsistat: siue ob consanguinitatem detectam inter contrahentes, aut aliud impedimentum canonictum siue quod post nuptias ante matrimonij consummationem vxor transferit ad Religionem: & ideo matrimonium ipsum dissolutum sit, ex cap. Verum. De conuersione coniugatorum. Quam doctrinam alii citatis Azor sequitur in 2. tomo Moral. Instit. lib. 7. cap. 16. quæst. 5. sub finem. Beneficium autem contrahentis propterea censetur in talibus casibus vacare ipso iure, quod matrimonium sit ita contrarium ordini Ecclesiastico vt ab hoc resiliere, consequenterque beneficium suum pro derelicto habere, eive ipso facto renuntiare velle beneficiarius videatur matrimonium contrahens (*ad quod facit cap. Ex ore, iuncta glossa, ad verbum, Renuntiasse. De his que sunt à maiori parte Capituli*) adeo vt talis nequeat ad idem beneficium redire, quantumcumque non sit vere coniugatus: quia sicut priuatio contractus semel de facto inducta, non reuiuiscit: ita nec gratia concessi beneficij semel extincta, etiam cessante causa extinctionis, reuiuiscit postea: vt deduci potest ex Clement. Gratia De rescriptis. Ad hæc pertinent ad beneficiarios in minoribus Ordinibus constitutos, quibus matrimonium contrahere permittitur.

314. De beneficiariis maiore Ordine, etiam solo subdiaconu initiatis, quibus nuptiæ sunt interdixtæ (iussuque est vt si de facto ducant vxores, dimittant eas tanquam concubinas cap. i. cap. Quod à te, & cap. Cum decorem, De Clericis coniugatis) difficultas est, num si vxores de facto duxerint, beneficia ipsorum vacent ipso iure: an vero sit opus priuatione, per Iudicis sententiam faciendam. De qua re Panormit. in cit. num. 7. differens, concludit ipso iure vacare beneficia, nec opus esse Iudicis sententia condemnatoria. Ratio est, quod iuxta cap. Eum te De præbendis in 6. non debeant melioris conditionis esse, quam beneficiarij minoribus tantum Ordinibus initiati, qui contrahendo non delinquant: argumento cap. Nuper, De bigamis. Neque refert quod matrimonium non valeat, quia cum per ipsos non steterit, quin matrimonium contraheretur (prout in in eod. cap. Nuper, notatur) merito peinde puniuntur, ac si vere contraxissent.

Accedit quod ipso facto, qui matrimonium contrahit, videatur renuntiare beneficio, vitam eligendo Ecclesiasticæ contrariam. Adde quod per cap. Sane secundo. De Clericis coniugatis, cum Sacerdote qui matrimonium contraxit, post penitentiam longam, & vitam laudabilem peractam, dispensari possit, eique beneficia restitui. Vnde sequitur illa esse ei adempta per contractum matrimonij. Quam doctrinam citatis auctoribus Azor sequitur in ante memor. quæst. quinta.

315. Cæterum ipsi sacris Ordinibus initiati non sunt ob concubinatum sine contractu matrimonij iure ipso priuati suis beneficiis: sed sunt per Iudicis sententiam priuandi, per cap. Sicut, De cohabit. Cleric. & mulierum, contra quos, ac cæteros beneficiarios fornicarios procedendi, formula traditur in Concil. Trid. sess. 25. cap. 14. De reformat. nempe vt primum à Superioribus moneantur relinquere concubinas, quas domi, vel alibi detinent. Deinde si moniti non abstinuerint se ab illis, sint ipso facto priuati tertia parte suorum prouentuum Ecclesiasticorum, qui fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pio loco, arbitrio Episcopi applicentur. Tertio, adhuc nihilominus in tali crimine perseverantes, si secundo moniti non pareant: non tantum omnes prouentus suos Ecclesiasticos eo ipso amittant, sed etiam sint quamdiu arbitrabitur Ordinarius, suspensi ab

administratione ipsorum beneficiorum. Quarto, si ita suspensi necdum desistant: omnibus beneficiis portionibus, ac officiis, & pensionibus quibuscumque Ecclesiasticis priuentur, atque inhabiles, & indigni quibuscumque honoribus, dignitatibus, beneficiis, & officiis reddantur donec per manifestam vitam emendationem, à Superioribus ipsorum visum fuerit, ex causa cum eis dispensandum. Ac tandem adhuc ad vomitum reuersi præter prædictas pœnas, excommunicationis gladio plectantur. Quorum omnium cognitionem, Concilium vult non ad Archidiaconos, aut Decanos, vel alios inferiores pertinere, sed ad Episcopos qui sine strepitu, & figura, iudicij, solaque veritate facti inspecta, procedere possint tanquam Sedis Apostolicæ delegati, nulla appellatione, aut exemptione obstante.

316. Restat hic monendum, quod in superius citato num. 7. Panormit. & Gigas De pensionibus, quæst. 54. num. 9. & 10. habent ex Ioanne Andrea, non vacare beneficium ob matrimonium, quod est nullum, vel ex defectu consensus: vt cum alteruter contrahentium est mente captus: aut metu cadente in constantem virum adigitur ad contrahendum (nulla enim ratio matrimonij esse potest sine libero consensu) vel ex defectu competentis ætatis: ob quam matrimonium contractum habet tantum rationem sponsaliorum, de futuro ex cap. vnico, De desponsatione impuberum, in sexto. Addit Gigas in eadem quæst. 54. sub finem: eodem modo quo beneficium vacat per matrimonij contractum, pensionem Clerico attributam extinguit.

317. Quartus modus, quo adhuc vacatio beneficij contingit ipso iure, est per beneficiarij professionem expressam, vel tacitam in religione approbata, ex cap. Beneficium, De regularibus in sexto, nõ autem per ingressum religionis infra annum probationis, vt ibidem exprimitur.

318. Quintus modus est per translationem: vacat enim Ecclesia, Prælato ipsius in alteram Ecclesiam translato, cap. Si quis iam translatus 21. q. 2. vbi vide glossam. Deinde Episcopus propria autoritate ad aliam sedem transfrens, ipso iure amittit viramque, id est, & possessam & ambitam, cap. Quanto, De translatione Episcopi.

De criminibus ob que vacatio imposita est ipso iure.

SECTIO III.

319. Vacatio posterioris generis, qua scilicet beneficium ipso iure vacat ob crimen, contingit quoque pluribus modis.

320. Ac primo ob hæresim; nam hæretici manifesti priuantur ipso iure beneficiis, per cap. Ad abolendum, De hæreticis (prout bene declarat Rebuffus in Praxi beneficiorum tertia parte sub initium) ad quod cap. glossa, verbo reprehensus, notat manifestum hæreticum dici eum, qui talem se esse confiteatur, vel qui legitima probatione, puta per testes, est de hæresi conuictus, vel qui dogma hæreticum publice prædicat, & defendit. Idem etiam, priuari inquam ipso iure suis beneficiis, dicendum est de iis qui suffragis, & ope hæreticorum ea consecuti sunt, ex cap. 2. §. Ad hæc, De hæreticis, in 6. Idem etiam de apostatis à fide, vt habet Rebuffus loco cit. num. 47. quia plus est apostata, quam hæreticus: nec debet ad Clericatus officium admitti, distin. ct. 50. cap. penult. & vltimo. Idem demum de schismaticis, vt ibidem num. 29. habet quoque Rebuffus, per cap. Nos consuetudinem, distin. ct. 12. & cap. Quia diligentia, De electione. Rationem addens, quia ex cap. Inter 24. quæst. 3. nullum schisma est, nisi sibi aliquam hæresim confingat, vt recte ab Ecclesia recessisse videatur.

321. Contingit secundo eadem vacatio, per simoniam. Nam ex Extrauag. communi Cum detestabile, De simonia, beneficium simoniace adeptum adimitur ipso iure, ita vt possessor fructus suos facere non possit, incurratque in excommunicatione Papæ reservatâ. Nec etiã posse remedium triennalis possessionis iuari habetur ex regula Cancellariæ. De triennali possessione (vt patet ex eiusdem verbis relatis in præced. nu. 258.) idque siue simonia sit realis, siue tantum consuetionalis, vt tractat Gomefius ad eandem regulam

lam quæstio. 12. id est, siue commissio sit dato, & accepto; siue tantum promissio aliquo temporali, pro beneficio. Idem auctor tamen in fine eiusdem quæstionis alijs citatis notat, ob conventionalem simoniam beneficium non vacare ipso iure, sed requiri Iudicis sententiam, nisi postea impleatur promissum: quo casu ex conuentionali fit realis simonia. Adde & nisi simonia sit confidentialis propter constitutionem Pij quinti, quam Nauarr. habet in Enchir. cap. 23. num. 110.

Si quæras, An ista procedant in eo quo ignoꝛante commissio est simonia. Respondetur quoad vacationem procedere: vt ad cap. penult. De electione Panormit. notat, & iam docuimus in præced. lib. 23. cap. 12. sect. 2.

Si etiam quæras, An qui simoniace adeptus est beneficium, priuatur quoque ipso iure alijs beneficijs non adeptis simoniace. Respondetur, ea de re esse controuersiam, quam in tomo primo De religione libr. 4. capit. 58. Suarez tractat: cum quo partem negantem in praxi tenere possumus tanquam fauorabilem, ac in communi vsu positam: ac per eundem auctorem bene stabilitam: vt ipsum legenti satis patere potest. Fundamentum vero est, quod nullum decretum inueniatur in quo talis poena (priuationis, inquam, beneficiorum ante simoniam commissam possessorum) feratur, addita particula ipso iure, vel ipso facto, aut alia æquiualeenti, sine qua nullam poenam censerat ratam, nisi in Ordine ad Iudicis sententiam condemnatoriam, regula est receptissima tam Theologorum quam Canonistarum.

Contingit tertio; per crimen vacatio beneficij, ex cap. Felicitis, De penis in 6. quando quis persequitur, vel percutit Cardinalem, vel mandat persequi, aut percutit, vel quando socius est percutientium. Item ex Clemen. 1. De penis, quando quis in Episcopum fuerit similiter iniurius. Quamquam si se legitime defendendo, vt vim vi cum moderamine inculpate repellendo, percuteret, excusatio esset ab hac poena, vt & ab homicidio, ex cap. Significasti, secundo, De homicidio: & ab excommunicatione, ex cap. Si vero 1. De sentent. excommunicationis.

Contingit quarto, per Clementinam 2. De penis; si quis beneficiarium includens coegerit ipsum renunciare beneficio. Nam ultra alias poenas, & nullitatem renunciationis, qui id egerit, si sit Prælati, per triennium suspenditur à perceptione fructuum Ecclesiarum suarum: si vero sit alius beneficiatus, priuatur ipso iure beneficijs suis.

Contingit denique: Tum in electis, qui fuerint negligentes post octo dies, ad electionem electo præsentandam, cessante impedimento legitimo. Nam per triennium suspenduntur ab omnibus beneficijs, quæ habuerint in Ecclesia ipsa electiua: sique intra id tempus se iniecerint administrationi eorumdem beneficiorum, ipso iure illis priuantur, ex cap. Cipientes. §. Ceterum, De elect. in 6. Tum in eo, qui possidens beneficium fructus illius sequestrato sibi usurpat, impeditque sequestrum. Nam talis ipso iure priuatur eodem beneficio, ex Clemen. vnica, De sequestratione possessionis, & fructuum: Tum in eo qui alio possidente nactus est possessionem beneficij propria auctoritate, ex cap. Eum qui, De præbendis, in 6. hocq; modo beneficium dicitur vacare per intrusionem: Tum etiam in beneficiato qui rem immobilem Ecclesie suæ alienat sine auctoritate, & consensu Papæ. Nam talis si inferior sit Episcopo, vel Abbate, per Extrauag. primam communem, De rebus Ecclesie non alienandis, ipso iure priuatur beneficio suo: Tum demum in eo qui se opposuerit electioni, tanquam factæ contra formam iuris, vel de persona indigna, nec possit probare quod obiecerit: nam talis per triennium suspenditur à beneficijs quæ habet in Ecclesia electiua; siq; se interea illis ingesserit, priuatur ipso iure titulo eorumdem, per cap. 1. §. fin. De electione in 6.

Præter hæc autem hæcenus proposita crimina, dantur alia, ob quæ beneficiarius non est quidem priuatus beneficio ipso iure: potest tamen, & debet iure priuari: de quibus pro Confessarij in institutione sufficit in genere monere cum Rebuffo in eodem titulo De modis amittendi beneficia numer. 61. & 62. quod Clericus priuari beneficio debeat tantum pro graui delicto: neq; talem poenam à Iudice infligendam esse, nisi id à iure statuatur: prout statuitur de peccato

non residendi, cum beneficium residendum requirit, in cap. Ex parte 1. & cap. Conquerentis, & cap. Inter, De Clericis non residentibus. In cuius statuti executione oportet, iuxta cap. Ex tua, & cap. Clericos eod. titulo; præmissam esse monitionem nõ residendi vt residat: nempe si comparat, moniteatur per citationem: sin minus, quia scilicet vagabundus discurrit, triax citationis edictum, in Parochia ipsius publice: atque si citatus non compareat intra sex menses, priuabitur beneficio, ex citato cap. Ex tua, iuncta glossa. Itemque si appareat quidem, sed non obediat, nisi rationabilem causam habeat non residendi, vt morbum suum, vel suorum, inimicitias capitales, aeris intemperiem; vel alia similia, ex cap. finali, eod. tit. Statuitur item de Clerico exerceente iudicium sanguinis, per cap. Clericis Ne Clerici, vel Monachi, & cap. Ex literis, De excessibus Prælat. Quod intelligendum est pari ratione de omni crimine, quod ex iuris dispositione inducit irregularitatem, iuxta illud quod habet Panormit. ad cap. Latores De Clerico excommunicato ministrante, num. 2. Omnem irregularem dignum esse depositione. Statuitur demum de excommunicato, qui per annum in excommunicatione persistit, per cap. Rursus cum sequenti in quæst. 3. prout bene tractat Selua De beneficio 3. parte quæst. 4. versus finem. Neq; opponi potest, excommunicationem non imponi semper pro crimine adeo graui de se, vt dignum sit priuatione beneficij; nam etsi id ita sit, tamen persistenti illa in excommunicatione per annum, reddit graue quodcunque tale, vt satis indicauit Concilium Trident. sess. 25. cap. 3. De reform. in fine, cum statuit contra annexum censuris, si per annum in sorduerit in illis, posse, vt contra de hæresi suspectum, procedi.

De vacatione ipso facto tantum, vel iure simonia, & facto.

SECTIO IV.

Ipso facto tantum, & non iure vacare dicuntur beneficia. Primo, si possessor titularis beneficij, à corporali possessione deiciatur vi, vel alio modo illegitimo: nam non definit esse titularis, ideoque beneficium non vacat iure: sed quia ille non habet possessionem, beneficium dicitur de facto vacare, donec spoliatus restitutus in integrum. Ad hoc induci potest caput. Accepta, De restitut. spoliati. Secundo, si quis metu, aut vi cogatur eiurare beneficium, non ideo minus dicitur titularis, ideoque beneficium de facto tantum vacat, ex cap. Ad aures & cap. Ad audientiam, De ijs quæ vi, metu, & fraude fiunt. Tertio, si Clericus per longum tempus absens sit à sua Ecclesia, censetur habere beneficium suum pro derelicto: quod ideo vacat ipso facto: sed quia conferri alteri non potest, nisi post legitimam admonitionem absentis, iuxta cap. Ex tua, & cap. Clericos, De Clericis non residentibus, nõ censetur vacare de iure. Quarto, si beneficium collatum sit absentis, & ignorantis collationem: ipsum, repote nondum acceptatum à prouiso, vacat de facto: non autem de iure, quia Ordinarius non potest illud alteri conferre, ex cap. Si tibi absentis, De præbendis, in sexto.

Ipso iure autem, & facto simul, beneficia dicuntur vacare per mortem beneficiarij: cum enim hic sit tantum fructuarius: & in beneficijs interdita sit omnis quasi hæreditaria successio: eo ipso quod is moritur, tam de iure, quæ de facto beneficium vacare censetur. Dicuntur beneficia eodem modo vacare per renunciationem, de qua pluribus dicendum est sequenti capite: sed prius proponendi sunt aliquot effectus ipsius vacationis.

Primus est: vt beneficium cum vacat ipso iure, possit impetrari antequam accusetur, vel condemnetur reus criminis, propter quod inducta est vacatio. Vide antedicta in sect. 3.

Secundus est: vt in conscientia beneficium quod vacat ipso iure, nonnunquam sit statim dimittendum nonnunquam vero expectari possit Iudicis sententia declaratoria criminis, prout patet ex ijs, quæ tradidimus in præced. lib. 13. cap. 26. quæst. 3.

Ad cuius plenam intelligentiam distinguendum est inter leges Ecclesiasticas imponentes ipso facto, vel iure priuatio-

AL
IS